

Moduł edukacyjny

Zadanie na dobry początek

Podaj imię i nazwisko postaci ukazanej na ilustracji, a następnie zaznacz informacje, które jej dotyczą.

- A. Marzec 1968.
- D. propaganda sukcesu
- B. Grudzień 1970 r.
- E. „walka z syjonizmem”
- C. Czerwiec 1976 r.
- F. pułapka kredytowa

Przyczyną Czerwca 1976 r.

- A. było utworzenie Komitetu Obrony Robotników.
- B. była rywalizacja o władzę w obozie komunistów.
- C. była ogłoszona przez władze podwyżka cen wielu artykułów żywnościowych.
- D. było zdjęcie z afisza sztuki Dziady na podstawie dramatu Adama Mickiewicza.

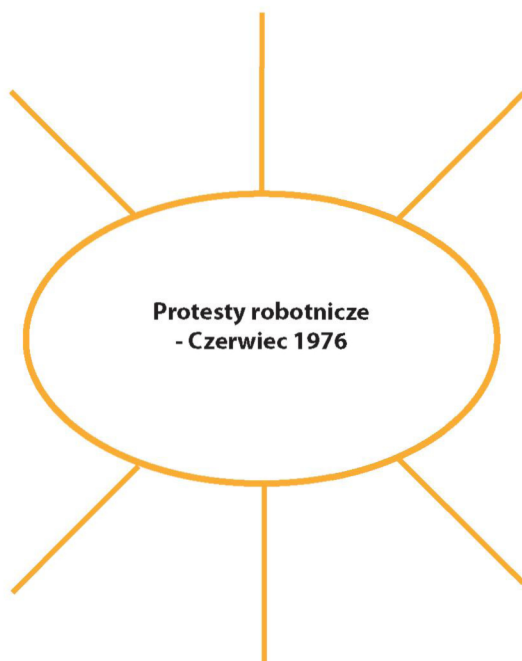
Utworzenie Komitetu Obrony Robotników nastąpiło bezpośrednio po

- A. poznańskim Czerwcu 1956 r.
- B. wydarzeniach Marca 1968 r.
- C. Grudniu 1970 r.
- D. Czerwcu 1976 r.

1. Nauczyciel dzieli klasę na kilkusobowe grupy. Każdej daje arkusz papieru i flamastry lub kredki. Następnie podaje pojęcie kluczowe: „ Robotnicze protesty w Czerwcu 1976”, które uczniowie zapisują na środku arkusza. Uczniowie w zespołach podają własne skojarzenia związane ze wskazanym zagadnieniem. Mogą mieć one różną formę, na przykład hasła lub rysunków. Uczniowie porządkują zgromadzone informacje i rozmieszczają je na arkuszach papieru tak, aby utworzyły układy wzajemnych powiązań. Grupy kolejno przedstawiają mapy, a wybrani przedstawiciele objaśniają zawarte w nich wiadomości. Następnie zespoły porównują swoje notatki i w razie potrzeby je uzupełniają. Nauczyciel podsumowuje i ocenia pracę uczniów.

Wariant alternatywny

Uczniowie otrzymują po 2 kolorowe karteczki, na których na podstawie pakietu: wystawy i broszury, metodą „burzy mózgów”, zapisują skojarzenia związane z czerwcowymi protestami, uzupełniając w ten sposób planszę:

2. Po wydarzeniach Czerwca'76 w Radomiu, Ursusie i Płocku rozpoczęły się represje wobec robotników podejrzanych o udział w manifestacjach. Dochodziło do aresztowań i zwolnień z pracy. Trzy miesiące po protestach powstał Komitet Obrony Robotników. Wśród założycieli KOR-u byli między innymi Jacek Kuroń, Edward Lipiński i Antoni Macierewicz, Jerzy Andrzejewski, Anka Kowalska, Aniela Steinsbergowa, Halina Mikołajska oraz ks. Jan Zieja.

Klasa zostaje podzielona na 5 grup. Zadaniem każdej z nich będzie opracowanie wg załączonego schematu CV wylosowanej osoby – członka KOR (np.: Jacek Kuroń, Antoni Macierewicz, Piotr Naimski, Jan Lityński, Anka Kowalska, Aniela Steinbergowa), przy pomocy informacji zawartych w broszurze oraz materiałach na stronie <http://komitetobronyrobotnikow.pl/> . Po zaprezentowaniu pracy wszystkich grup, uczniowie wspólnie z nauczycielem podsumowują opracowany materiał, odpowiadając na pytania:

- ▶ Na czym polegała działalność członków KOR?
- ▶ Jakie Twoim zdaniem przyczyny społeczno-polityczne ówczesnej rzeczywistości miały wpływ na powstanie KOR i działalność jego członków?

Imię i nazwisko:
Lata życia:
Wykształcenie:
Aktywność zawodowa:
Działalność opozycyjna
Motywy , które wpłynęły na podjęcie działalności w Komitecie Obrony Robotników

3. Na podstawie informacji umieszczonych w broszurze i na panelach wystawy „Krok ku wolności” uzupełnij poniższą tabelę

24 czerwca 1976 r.	
	fala masowych strajków i demonstracji w trzech głównych „miastach buntu”: Radomiu, Ursusie i Płocku.
26 czerwca 1976 r.	
	Początek serii tzw. procesów pokazowych wyznaczonych uczestnikom manifestacji.
18 sierpnia 1976 r.	
	Powstaje Komitet Obrony Robotników, którego jednym z celów jest niesienie pomocy osobom represjonowanym po Czerwcu 1976.

4. Posiłkując się informacjami zawartymi na panelach wystawy lub w broszurze wyjaśnij poniższe skróty i pojęcia:

- ZOMO -
- KOR -
- ROPCIO -
- PZPR -
- „operacja cenowa” -
- „ścieżki zdrowia” -

5. Uzupełnij tabelę historyczną, wykorzystując wiadomości z broszury i wystawy dotyczącą przyczyn, przebiegu i skutków protestu w Czerwcu 1976 .

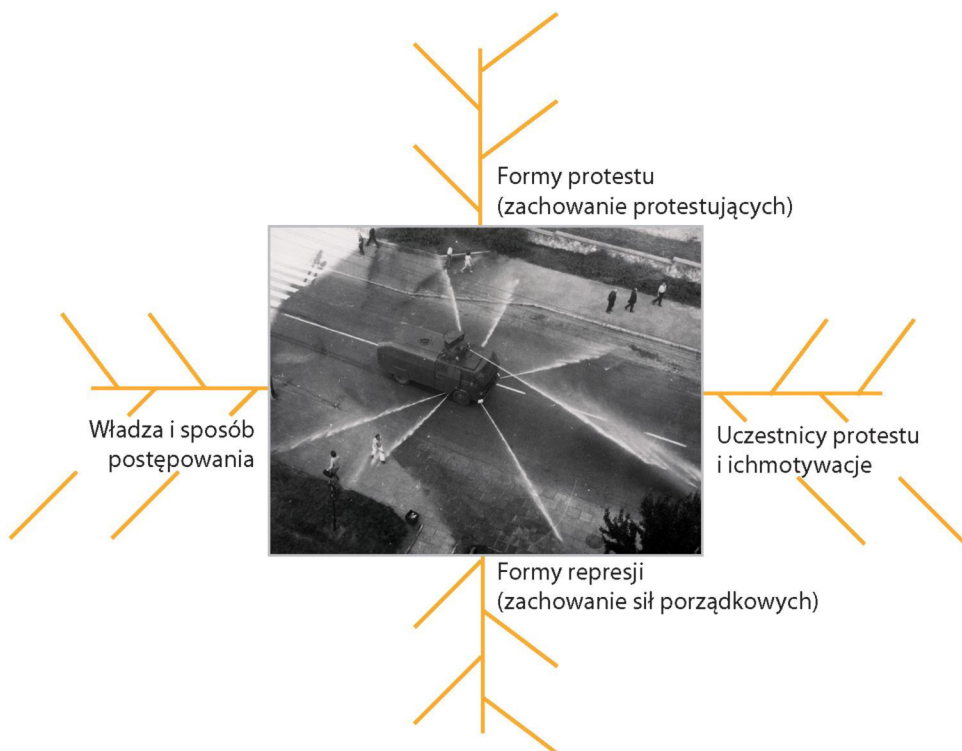
PRZYCZYNY	PRZEBIEG WYDARZEŃ	SKUTKI
1.	1.	1.
2.	2.	2.
3.	3.	3.

KOŁO RATUNKOWE:

Możesz odpowiednio wykorzystać poniższe określenia: odwołanie podwyżek cen, protesty robotników Radomia, Płocka i Ursusa – strajki, blokada torów, manifestacje uliczne, postanie Komitetu Obrony Robotników, drastyczna podwyżka cen artykułów spożywczych, represje wobec uczestników protestu – ścieżki zdrowia, wyroki, zwolnienia z pracy, brak konsultacji, niesprawiedliwe rekompensaty, rozmowy z władzami, podpalenie Komitetu Partii i walki uliczne w Radomiu

6. Podział uczniów na dwie grupy: jedna wchodzi w rolę uczestników protestu z 1976 roku, druga ma za zadanie uzyskać jak najwięcej informacji od „świadków historii” o wydarzeniach Czerwca 1976 roku.

- ▶ „Uczestnicy protestu” powinni przygotować swoje historie na podstawie uzyskanej wiedzy.
- ▶ Informacje powinny dotyczyć motywacji uczestników protestu, przebiegu wydarzeń, zachowania sił porządkowych, represji wobec protestujących, stosunku do wydarzeń Czerwca po latach i ich oceny.
- ▶ Na podstawie przeprowadzonych rozmów druga grupa przygotowuje i uzupełnia mapę mentalną Czerwiec 1976 – relacja z wydarzenia.

7. Na podstawie udostępnionych materiałów (wystawy i broszury) wykonaj następujące polecenia:

- ▶ Spróbuj w punktach określić oczekiwania protestujących robotników w 1976 r?
- ▶ Oceń efekty tego protestu dla władzy i dla protestujących:
 - Czy spełniono postulaty protestujących?
 - Jak zachowała się władza wobec protestujących?

8. W oparciu o posiadaną wiedzę o przyczynach protestów w 1976 r przygotuj transparent, z którym mogliby wystąpić manifestujący robotnicy. Uwzględnij na przygotowanych transparentach problemy ówczesnych Polaków. Zwróć uwagę na treść hasła, jego wymowę i cel.

9. Na podstawie mapy ze strony MSW o zasięgu protestów w 1976 roku w Polsce, zamieszczonej na wystawie określ, w jakich jeszcze regionach kraju doszło do „przerw w pracy”?

10. Jednym z charakterystycznych elementów protestów 1976 r. było to, że manifestujący zbierali się pod KW PZPR , a w Radomiu doszło nawet do jego podpalenia. Dlaczego gniew protestujących kierowany był wobec partii, a nie rządu PRL?

11. Podział klasę na 5–6 osobowe grupy. Zadaniem grup będzie podjęcie analizy problemu: Jak oceniacie sposób wprowadzenia przez władze PRL planowanych podwyżek cen w 1976 roku?

Do rozwiązania problemu wykorzystamy metaplan. Metoda ta pozwala na głębokie zbadanie omawianego zagadnienia i skłania do krytycznej analizy faktów, formułowania sądów i opinii. Grupy otrzymują plakat. Czas pracy 20 minut. Prezentacja: 10 minut.

Jak było?	Jak być powinno?
Dlaczego nie było jak być powinno?	Co zrobić, żeby było tak, jak być powinno?

12. Zaznacz, na podstawie posiadanej wiedzy o wydarzenia Czerwca 1976 zdania prawdziwe (P) i fałszywe (F)

ZDANIE	P	F
Zatrzymanych robotników protestujących w czerwcu 1976 r. przepuszczano przez tzw. „ścieżki zdrowia”, czyli szpaler bijących pałkami milicjantów.		
Ekipa Edwarda Gierka nie wycofała się z podwyżek ogłoszonych w czerwcu 1976 roku.		
Komitet Obrony Robotników (KOR) to jawna organizacja opozycyjna sprzeciwiająca się polityce władz i niosąca pomoc prawną i finansową represjonowanym uczestnikom protestu w Ursusie, Radomiu i Płocku.		
Do strajków w 1976 roku przystąpiono jedynie w Radomiu, Ursusie i Płocku.		
Wydarzenia z 1976 roku stały się początkiem tworzenia zorganizowanej opozycji antykomunistycznej i współpracy między robotnikami i intelektualistami.		
We wszystkich strajkujących miastach podpalono Komitety Wojewódzkie PZPR.		

13. Klasę dzielimy na grupy 5–6 osobowe. Każda otrzymuje karty do analizy SWOT. Zadaniem uczniów będzie dokonanie diagnozy sytuacji protestujących w 1976 roku robotników i identyfikację najistotniejszych problemów. Uczniowie w oparciu o udostępnione materiały wypełniają swoją tabelę. Ta część trwa 30 minut (I lekcja). Uczniowie wymieniają mocne (S) i słabe (W) strony robotników, a także szanse (O) i zagrożenia (T) wynikające z podejmowanych działań.

S	W
O	T

14. Odszukaj na wystawie poniższe fotografie i dopasuj do nich właściwy opis.

	<p>Około godziny 15 demonstranci podpalili w Radomiu gmach Komitetu Wojewódzkiego PZPR.</p>
	<p>Brutalne represje wobec uczestników protestu Czerwca 76 przyniosły odrodzenie sprzeciwu, który doprowadził do powstania Komitetu Obrony Robotników. Jego członkowie np. Jacek Kuroń, Antoni Macierewicz czy Ludwik Dorn organizowali pomoc dla represjonowanych robotników i ich rodzin.</p>
	<p>W Płocku manifestujący robotnicy zorganizowali pochód pod gmach Komitetu Wojewódzkiego PZPR.</p>
	<p>W Strajku Zakładów Mechanicznych w Ursusie wzięło udział 90 % załogi. Robotnicy zablokowali tory kolejowe i wstrzymali ruch pociągów, chcąc w ten sposób poinformować Polaków o proteście.</p>
	<p>W Radomiu doszło do gwałtownych walk ulicznych. Demonstranci starli się z siłami Zmotoryzowanych Odwodów Milicji Obywatelskiej.</p>

15. Przyjrzyj się fotografiom. Wciel się w dowolną postać i zastanów, o czym może mówić w tym właśnie momencie lub o czym myśli, co czuje. Zaimprovizuj na podstawie materiału fotograficznego relację z wydarzeń, których jesteś świadkiem lub uczestnikiem.

16. Na podstawie zgromadzonej wiedzy przygotujcie relację na temat wystąpień 1976 roku. Może ona mieć dowolną formę (eseju, audycji, wywiadu ze świadkiem historii). Skupcie się w niej na zrelacjonowaniu postaw, działań i ocen zwykłych ludzi, którzy brali udział w tych wydarzeniach.

lub

Na podstawie zebranych informacji o protestach w czerwcu 1976 roku przygotuj relację

- ▶ Dziennikarza oficjalnego środka masowego przekazu np. „Słowa Ludu” o wydarzeniach 25 czerwca w Radomiu.
- ▶ Dziennikarza z Zachodniej Europy lub Radia Wolna Europa o tym wydarzeniu.

17. Jedną z ofiar Radomskiego Czerwca był, przedstawiony na zdjęciu, ks. Roman Kotlarz. Na podstawie informacji z broszury i wystawy „Krok ku wolności” zredaguj krótką notatkę o tej postaci i jej roli w wydarzeniach Czerwca 1976 r. Spróbuj wykazać, że słusznie nazywany jest kapłanem Radomskiego Czerwca i uzasadnij, czym na taki tytuł zasłużył.

18. Na podstawie paneli wystawy i broszury oraz informacji z lekcji o wydarzeniach 1976 roku uzupełnij tekst właściwymi wyrażeniami:

Pogarszająca się sytuacja gospodarcza państwa doprowadziła do wystąpień robotników w 1976 roku. Bezpośrednią przyczyną robotniczego protestu była ogłoszona dnia przez premiera podwyżka cen Do największych manifestacji niezadowolenia z decyzji rządu doszło w Radomiu, i Płocku. W ich wyniku planowana podwyżka cen została Wobec uczestników wydarzeń 1976 roku władze rozpoczęły brutalne represje takie jak :, pokazowe procesy, w których skazywano ludzi na wieloletnie więzienie i wysokie kary pieniężne. Na masowych wiecach poparcia dla ekipy protestujących uznano za nieodpowiedzialnych chuliganów i warcholów. Po tych wydarzeniach powstał (KOR), jawna organizacja opozycyjna przeciwiająca się polityce władz i niosąca pomoc prawną i finansową represjonowanym uczestnikom protestu w Ursusie, Radomiu i Płocku oraz inne organizacje opozycyjne takie jak, czy Wolne Związki Zawodowe Wybrzeża.

Kolejnym polskim „krokiem ku wolności” były strajki robotnicze latem 1980 r.